

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol
30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača

Licijska knjižnica,
Ljubljana
— četrt leta
— oži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 15. februarja 1923.

ŠTEV. 19.

Pomanjkanje gotovine.

Kot neizogibna posledica zadnje nizke notacije naše valute na tujih borzah in vsled tega druginje tujih valut pri nas in visokih cen živil in blaga je nastalo zadnje tedne pri naših denarnih zavodih veliko pomanjkanje gotovine, ki se po poročilih časopisov še vedno bolj zaostčuje. Že ko so se pojavile prve vesti o pomanjkanju gotovine, je mnogo trgovcev zadržalo denar v blagajnah doma, da ga porabi za tekoča plačila, ker pri bankah niso mogli dobiti zadostnih vsot gotovine na razpolago in to dejstvo je situacijo le še bolj poostriilo.

Morda je tudi psihologično vplival dopis finančnega ministra dr. Stojadinoviča, ki ga je vpsal upravi Narodne banke in v kateri se pohvalno izraža o politiki deflacije, ki jo vodi Narodna banka zadnje mesece s tem, da stremi po redukciji menjičnega kredita. Minister izraža v svojem dopisu direktno željo, da Narodna banka v tem oziru vstraja in da naj ne daje lahkih rok kreditov niti trgovini, niti industriji, marveč, da naj stremi za tem, da se že odprti krediti zmanjšajo, kjer bi to ne šlo na škodo produkcije in da naj se vsako novo zahtevo otvoritve kredita skrbno preišče ali je zadostno utemeljena ali ne. Minister naglašja nadalje v dopisu, da bi se dalo s celokupno svoto že pri Narodni banki dovoljenih kreditov, doseči še ugodnejše rezultate, ako bi bili ti krediti malo drugače razdeljeni. Priporoča Narodni banki, da naj jemlje ozir na različne kategorije gospodarske podjetnosti ter jih z ozirom na njih značaj v gospodarskem življenju naroda eno bolj in drugo manj podpira, odločujoč pri dajanju podpor po principu pojačanja domače produkcije.

V imenu državnih financ obljublja finančni minister, da bo skrbel za to, da se državni dolg ne bo več povečal, marveč po možnosti manjšal, ter upa, da bo po programu odplačal potrebne obroke na dolg za zamenjavo kronskih bankovcev ter tudi znatno zmanjšal redni dolg države, ki znaša še eno milijardo dinarjev, še pred novim proračunom.

Pismo finančnega ministra je dalo povod k raznim komentarjem. V »Slov. Narodu« smo čitali nedavno v članku »Naše denarne razmere« svarilen protest proti politiki deflacije, ki bi tudi po našem mnenju brez dvoma zadela posebno nas v Sloveniji, kjer naša industrija že od lanske jeseni trpi na pomanjkanju kreditov. Centrala Narodne banke je skrbela predvsem za potrebe Beograda in Srbije in ko so se pojavili predstavniki naše industrije v Beogradu z zahtevo, da se jim dovolijo večji obratni, odnosno sezonski krediti, je bil menični kredit Narodne banke že tako napet, da se njih prošnji ni ugodilo. Poprej so si vsa leta naši denarni zavodi in gospodarski krogi v Sloveniji pomagali večinoma sami in niso od Narodne banke nikdar zahtevali znatnejših denarnih vsot, oziroma sploh nič.

Naše mnenje je, da je danes pri nas neumestno govoriti o inflaciji ali deflaciji in zahtevati eno ali drugo kot sredstvo, da najdemo izhod iz momentalnega neprijetnega položaja, v katerem se nahajamo vsled pomanjkanja gotovine, ali pa videti v deflaciji sredstvo za zboljšanje denarja.

Mi vidimo pri vseh državah, ki so se vrgle na inflacijo, da čim več so tiskale bankovcev, tem večje je bilo pomanjkanje gotovine. To smo doživljali lani in predlanskim neprenehoma v Avstriji in to se poraja tudi sedaj v Nemčiji. Vsi stroji in vsa velikanska tehnična oprema ni bila v stanu zadostiti rasločemu povpraševanju po gotovini.

Izhod torej ne more biti v tem, da se število krožečih bankovcev poveča ali zmanjša, marveč v tem, da izpopolnimo našo denarno organizacijo in da pospešimo cirkulacijo denarja. Po zadnjem izkazu Narodne banke imamo 5.012.756.020 Din v carkulaciji in bi prišlo pri sedanjem številu prebivalstva okroglo 420 dinarjev na glavo prebivalca. Ako primerjamo to kvoto z drugimi državami, vidimo, da pride v Italiji na glavo prebivalca 390 lir, na Češkem 800 čeških kron, v Švici 200 švicarskih frankov in v Belgiji 780 belgijskih frankov. Ker pa je naša denarna organizacija za pretežni del države nezadostna in denarna inozemska in tuzemska špekulacija na baissu dinarja tako močna, da notira naš dinar globoko pod svojo faktično vrednostjo in se po tej notaciji vsled prostega izvoza ravna cene za naša živila, je jasno, da mora pri teh cenah nastati skrajna napetost za gotovino. Vpoštevati moramo, da se najmanj 10% cirkuljujočega denarja nahaja v inozemstvu in da velik del, najmanj 20%, vsebujejo državne javne blagajne, ki na ta način odtegujejo denar prometu, trgovini in industriji in pospešujejo krizo.

Najmanj cirkulira denar, ki pride v roke kmetov, in kmet, ki je baš na jesen prodal svojo žetev, obdrži povečino denar in ga ne vklada, kakor v mirnih časih, v denarne zavode. Obrestna mera ni taka, da bi navajala kmetijske sloje, ki razpolagajo z velikim denarjem, k štedenju, poleg tega pa vpliva kvarno na mentaliteto štedenja tudi vedno spreminjanje vrednosti našega denarja in skakanje blagovnih cen. Pri tem ne mislimo specijelno na slovenskega kmeta, marveč na velike kmete žito- in živinorejce po Vojvodini in Sremu, ki sta najaktivnejši postavki v celem našem kmetijstvu.

Tudi je napetost med aktivno in pasivno obrestno mero postala tako velika, da vzbuja nevoljo med najširšimi poslovnimi krogi. Sicer pa smo v tem oziru Slovenci še precej tradicionalno solidni in smo še daleč od zloglasnih balkanskih razmer v Beogradu in od zelenastva po notranjosti Srbije, katere pa imajo vendarle vpliv na naše denarne prilike in ki silijo tudi naše denarne zavode k temu, da se morajo do gotove mere prilagoditi novim razmeram. Obreste mere za posojila do 30%, ki so v Beogradu dandanes popolnoma v navadi in ki ne vzbujajo niti najmanjšega ogorčenja in proti katerim se ne upajo velikopotezni ministri za socialno politiko s famoznim zakonom o brezvestni špekulaciji in oderuštvi ter pobijanju druginje niti s prstom ganiči, se zdijo pri nas naravnost neverjetne in nemogoče. Proti njim ni do sedaj nihče nastopil; zato je eno gotovo, če bodo te razmere trajale naprej, da se bodo tudi naše kreditne prilike le še bolj poslabšale. Predaleč bi nas vodilo razmotrivati vse podrobnosti posledic teh oderuških kreditnih raz-

mer, ki tudi v Beogradu ne bodo izostale in ki morajo prej ali slej voditi k polomu.

Rekli smo, da je najuspešnejše sredstvo za izhod iz sedanje krize pospešitev cirkulacije denarja. Največ gotovine pobere iz prometa v Sloveniji carina, katere se plača na vseh carinarnah v Sloveniji dnevno skupaj okrog enega milijona dinarjev. Dalje odteguje monopolna uprava in davčni uradi zadnje čase, posebno z izterjevanjem davka na vojne dobičke prometu znatne vsote, ki obležijo dolgo časa po državnih blagajnah in ne krožijo tako, kakor bi bilo z ozirom na malo število bankovcev potrebno.

Poleg tega se v zadnjem času vedno bolj deluje na direktni in indirektni način na to, da se odteguje čim večje vsote javnega denarja iz Slovenije. Tu so predvsem dajalve za razne socialno-politične namene, kjer se denar centralizira v Zagrebu in v zadnjem času se je napravil tudi poizkus, da se nam odtegne še one rezerve, ki jih imamo na gotovini pri pošto-čerkovnem uradu. Ker so državne banke v Beogradu prišle vsled forsirane stavbene akcije v denarne neprilike, naj sedaj mi izvlečemo voz z našimi borimi prihranki iz blata. Naš čerkovni urad dobiva zaporedoma od finančnega ministra ukaze, da mora razpoložljive vsote pošiljati v Beograd Hipotekarni banki, odnosno Upravi fondov, medtem ko je naša industrija v največji nepriliki, kje dobiti gotovino, da izplača delavcem mezde.

Denarni promet v Sloveniji je dobro organiziran in gotovina pri denarnih zavodih cirkulira izredno hitro. Ne moremo pa tega trditi o primitivnem upravljanju državnih blagajn, ki se držijo v tem oziru predpotopnih predpisov in kjer proglašajo gospod blagajnik: »Brate, ja hoću da vidim pare«, kjer vladajo ljudje, ki nimajo pojma o kliringu, o brezdenarnem obračunu, o čerkovnem in žiro-prometu. Da morajo postati taki ljudje, ki s svojo omejenostjo terorizirajo cel poslovni svet in vse gospodarske kroge, strašna ovira vsemu gospodarskemu napredku, je jasno. Vidimo tudi kako primitivna je v celem poslovanju naša Narodna banka, ki ne stori ničesar, da bi olajšala brezdenarni obračun, da bi razvila žiro-promet v potrebnem obsegu in skrbela za organizacijo ostalih sredstev, ki bi olajšali sedanjo krizo.

Kakor se nam poroča, je dosegla Zveza denarnih zavodov z intervencijo pri Narodni banki, da se jim dovoli enomesečni moratorij za dospelje dolgove ter da se jim podaljšajo v februarju zapadajoči sezonski krediti, s čerkur je pa kriza le odgodena, nikakor pa ne rešena. Zato je treba med tem mesecem misliti na druga pozitivna sredstva, kako naj se ublaži situacija. Tu bi morala Zveza denarnih zavodov prevzeti inicijativo.

Odobravamo vztrajnost vseh merodajnih faktorjev, da se ne tiska nekritega denarja, vendar pa je nedopustno, da bi se vsled par sto milijonov, ki jih potrebuje naša industrija na meničnem in lombardnem kreditu za svoje obračevanje, odklonilo njene zahteve po sezonskih obratnih kreditih pri Narodni banki. Teh par sto milijonov ne bo na naši valutni situaciji prav ničesar spremenilo, ako se jih posodi privatnikom, industriji in trgovini,

vplivalo bi le, ako bi si jih izposodila država, ki je bila do sedaj največji klient Narodne banke in ki ji je še danes skoro tri milijarde dinarjev dolžna na razne račune in naslove. Država mora gledati, da dobi za plačanje svojega dolga pri Narodni banki s primerno prireditvijo davkov od onega, ki ga ima, to je od kmeta - producenta in izvoznika.

Finančni minister sam poudarja, da se more kredite omejevali le v toliko, v kolikor se ne povzroči s tem škode domači produkciji, in upajmo, da bo ta opomin našel pri Narodni banki polno razumevanje. V ostalem bi bila že davno dolžnost finančnega ministra, da izplača protipostavno odtegnjenih 20% pri kolkovanju kronskih novčanih, s čerkur bi bila situacija brezdvomno najbolj olajšana. Tozadevne določbe so bile že trikrat sprejete v finančni zakon, a vedno se je našel kak jalov izgovor, da se obveze ni izpolnilo.

Pravna pomoč med Jugoslavijo in Italijo.

V prošlem mesecu je izšel v tržaškem »Piccolu« o pravi pomoči med našimi in italijanskimi sodišči članek, ki očita jugoslovenskim sodiščem, da nočejo priznavati italijanskim sodbam izvršljivosti, doči italijanska sodišča jugoslovenske sodbe liberalno eksekvirajo.

Če bi bil navedeni očitke utemeljen, bi se po načelu reciprocitete ulegnilo pripetiti, da bi začela tudi italijanska sodišča odrekati jugoslovenskim sodbam izvršljivost. Odrekanje pravne pomoči pa bi imelo za obe strani izredno škodljive posledice na gospodarskem polju. Že od nekdanj zelo živahni medsebojni trgovski promet, posebno med obmejnimi pokrajinami, bi občutno trpel, ako bi se eksekucijsko likvidiranje obojestranskih terjatev otežkočalo ali celo onemogočalo.

Kdor pozna našo sodno prakso, posebno v Sloveniji, po vedel, da so naša sodišča doslej redno priznavala izvršljivost tudi italijanskim sodbam, če so bili le izpolnjeni za izvršljivost predpisani pogoji. Zato je treba v obojestranskem interesu zgorajšnji neopravičeni očitke odločno zavrniti.

Kako je postopati, da se doseže izvršba na podlagi naše sodbe proti dolžniku v Italiji in obratno, določa konzularna pogodba, sklenjena leta 1879. med Italijo in kraljevino Srbijo ter razširjena s sanžermansko pogodbo na celo kraljevino SHS. Praktično in tudi za nejurista umljivo pokaže način postopka sledeči primer:

Trgovec I. iz Postojne toži trgovca J. iz Kamnika pred tržaškim zbornim sodiščem na plačilo terjatve. Jug se razprave udeleži, je obsojen, da mora plačati vloževano vsoto in ker se ne prizove, postane sodba pravomočna. Vzlic temu terjatve še ne poravnava. Da pride do plačila, prosi I. pri deželnem sodišču v Ljubljani, ki je za Kamnik pristojno zborni sodišče, na podlagi tržaške sodbe za dovoljenje izvršbe proti Jugu. Čim je to sodišče ugotovilo na podlagi izvršilnega predloga in priklopljenih listin, da je bil Jug k razpravi v Trstu pravilno vabljen, da se je razprave on sam ali njegov pravni zastopnik udeležil, da je bilo tržaško sodišče, ki je izreklo sodbo, za to pristojno, da je sodba pravomočna in

da se njena vsebina ne protivi javnemu redu ali javnemu pravu naše države, dovoli I.-ju izvršbo proti Jugu tako, kakor vsakemu našemu državljanu. Na podlagi tega dovolila našega deželnega sodišča opravi nato izvršbo okrajno sodišče v Kamniku, kjer Jug biva in ima svoje premoženje.

Enako bi v obratnem primeru Jug, ki bi hotel na podlagi sodbe našega sodišča eksekvirati I.-ja v Italiji, moral zaprositi za izvršilno dovoljenje zbornu sodišče v Trstu, v katerega področju je Postojna, nato pa opraviti izvršbo potom okrajnega sodišča v Postojni, kjer I. biva.

Kdor bi postopal drugače ali pri komur bi gori označeni predpogoji za izvršbo ne bili dani, ta bi moral računati z zavrnitvijo od strani zaprosenega sodišča. Tudi se more pripetiti izjemen primer, da kako sodišče bodisi zaradi nezadostnega poznanja predpisov ali iz katerihkoli drugih razlogov izvršilno zaprosilo neupravičeno zavrne. Tu pa je na mestu intervencija pri nadrejeni oblasti, kar se je pri dosedanjih dobrih medsebojnih pravno-pomožnih odnošajih izkazalo še vedno za najuspešnejše.

Gospodarsko življenje potrebuje red in mir. Komur je res na tem, da se razvija redna, za obe strani potrebna in koristna kupčija med Italijo in našo državo, ne bo vzemiral javnega mnenja s krivimi sklepi na podlagi posameznega slučaja. To je prav tako kvarno, kakor je bilo v tržaških listih pogrešeno pisanje onih specialnih dopisnikov iz naše države, ki so resnično maloizredne devizne predpise gospoda Plavšiča hoteli tolmačiti tako, kakor da so naperjeni specialno proti Italiji v ta namen, da laški liferantje v Jugoslaviji ne pridejo do plačila. In vendar je vsakomur, ki je gospodarsko informiran, znano, da je naša industrija in trgovina sama najbolj trpela pod devizno zaporo v novembru in decembru prošlega leta.

(Po "Slov. Narodu" z dne 7. febr. 1923.)

Ivan Mohorič:

Vprašanje jadranskih zveznih tarif.

(Konec.)

Obremenitev s prevoznino v relaciji Ljubljana—Trst znaša pri rezanem lesu pri sedanjih lokalnih tarifah okrog 10% vrednosti blaga, ako računamo 4000 lir kot povprečno ceno, in pri tesanem in drugem lesu pa celo do 20% od vrednosti blaga. Vidi se, da je škoda, ki nam jo je

provzročila dosedanja izolacija, v katero nas je zapletla spretna italijanska gospodarska politika, za največjo panogo naše industrije in za naše gozdno bogastvo velikanjska. Vsled tega so naši gospodarski krogi že pri opetovanih prilikah zahtevali od našega prometnega ministrstva, da stori potrebne ukrepe, da bodisi z znižanimi izvoznimi tarifami ali pa potom refakcij paralizira konkurenco avstrijskega in češkega blaga v izvozu preko Trsta in da poskrbi, da bo imela naša industrija v tem oziru enake konkurenčne pogoje kot jih imajo Avstrijci in Čehi.

Sedaj, ko so sprejete St. Margeritske konvencije in ko se bliža vprašanje južne železnice pologoma definitivni odločitvi, je nujno potrebno, da prične naše ministrstvo z interesiranimi železniškimi upravami tozadevna pogajanja, da se to vprašanje čimprej reši. Jadranske tarife pa obsegajo razen za les še celo vrsto drugih izjemnih tarif, kakor n. pr. za riž, kavo, cement, pšenico, petrolej, loj, lepenko, alkohol, železo, surove kože, nabiralno blago itd., itd., ki pridejo za našo industrijo in trgovino v veliki meri v poštev. Tudi za vse te predmete, kakor tudi za celo vrsto drugih izvoznih predmetov iz naše države preko Trsta bi bilo treba v novi jugoslovansko-jadranski tarifi izdelati posebne izjemne tarife.

B. Jadranska tarifa za Kvarner.

Ze tekoma lanskega leta so gospodarski krogi v našem Primorju vsled zavlačevanja izvršitve Rapalske pogodbe opetovano sprožili pri Ministrstvu saobračaja v Beogradu vprašanje vzpostavitve jadranske tarife za Bakar. Za to vprašanje so skušali zainteresirati tudi vse korporacije iz pokrajin, ki gravitirajo na kvarneski zaliv in ki bi prišli pri vzpostavitvi take tarife v poštev. Odziv gospodarskih krogov je bil očitno slab, posebno onih iz Slovenije, ker bakarska luka za večino naših tovorov pri sedanjih železniških razmerah, kakor tudi z ozirom na izredne stroške, ki jih provzroča prevoz blaga iz luke na železniško postajo odnosno obratno, ni bila praktično uporabna. Zato se je začelo forsirati zgradbo spojne dovlačne železnice s postaje k bakarskemu pristanišču, za kar je bilo ministrstvo že v investicijskem programu 7-odstotnega notranjega železniškega posojila določilo potrebne vsote. Kakor se je tudi od strani slovenskih udeležencev na tozadevni konferenci interesentov v Bakru v januarju 1923 pravilno poudarjalo, je zgradba te dovlačilne železnice

tudi po izpraznitvi Sušaka na vsak način važnega pomena, ker nas napravi znatno neo lvisne od Italijanov pri uporabi reškega pristanišča in ker nam pri bodočih pogajanjih z Reko zelo olajša stališče.

Z ratifikacijo St. Margeritskih konvencij in z evakuacijo Sušaka ter razmejitvijo na Delti, Brajdici in v Baroševi luki pa postaja vprašanje zvezne tarife za kvarnerska pristanišča zelo aktualno. Naši gospodarski krogi so vsi v načelu za vzpostavitev take zvezne tarife, odnosno izvozne tarife, ki naj bi tvorila konkurenco Trstu in favorizirala domača pristanišča ter domače parobrodarstvo. Uresničitev tega načela ne bode težka, posebno v sedanji situaciji ne, ko vlada med našo valuto in liro taka napetost. Sestava take tarife pa bi bila po mojem mnenju izvršno sredstvo za trgovska pogajanja z Italijo in bi nam pripomogla glede Trsta k marsikaki koncesiji, ki je sicer ne bomo dosegli.

Za konkurenco kvarnerskih pristanišč Bakra, Sušaka in Baroša s Trstom bi bilo treba, da se prevzame za te relacije z vseh postaj južne in državne železnice, kakor tudi lokalne v Sloveniji, tržaške vozarine. Tarifska vozarina iz Maribora v Bakar znaša sedaj n. pr. za žito in mlevske produkte v količinah po 12 ton 2.484 Din, za rezan les 2.568 Din, za fasonsko železo, plošče in pločevino po 10 ton 2.750 Din in za surovo železo 2.140 Din, medtem ko znaša voznina za iste produkte od Maribora do Postojne transit za žito in mlevske produkte 1.332 Din, za rezan les 1.256 Din, za fasonsko železo 1.470 Din, a za surovo železo 1.130 Din. K temu je še priložiti za progo Postojna transit — Trst še drago voznino v lirah.

Iz tega vidimo, da je konkurenca Trsta odvisna predvsem od tečaja lire in da bi bil momentalno izvoz preko naših luk mnogo ugodnejši, kakor pa izvoz preko Trsta v lokalnem prometu. Vsekakor bi bilo za industrijo v Sloveniji potrebno tarife z Gorenjske, kakor tudi s Štajerske za izvozni promet znatno znižati, ker morajo voziti sedaj po belokranjski železnici preko Karlovca, odnosno preko Zidanega mosta in Zagreba, kar pomeni znaten ovinek. Ako se uresniči zgradba direktnih zvez iz Kočevja na reško železnico, bo tarifni položaj cele Slovenije v tem oziru mnogo ugodnejši.

Ob priliki gospodarskih pogajanj z Italijo bo treba rešiti tudi vprašanje tranzitnega prometa iz Ljubljane preko Postojne — St. Petra na Reko v podobnem smislu, kakor je bil

že urejen tranzitni promet med našo državo in Avstrijsko republiko, in sicer iz Špilja preko Maribora v Celovec, kakor tudi iz Maribora preko Špilja v Radgono. Upali je, da se bo s pametno in previdno ureditvijo vseh teh vprašanj položaj naše trgovine znatno olajšal, ker bomo v prijetnem položaju, da si bomo izbirali konkurenčna pota ali v Trst ali v Reko ali pa s sosedno jugoslovansko luko.

Potreba smernih tarif.

Kakor že omenjeno, so sedaj razmere za industrijo v okolici Maribora, v Dravski in Savinjski dolini v tarifnem oziru za promet s postajami železniške direkcije Beograd in Subotica, kjer imajo ta podjetja mnogo odjemalcev, radi lomljenja tarife v Zagrebu, odnosno Sisku in pri prehodih na lokalke in radi konkurence z avstrijskimi, še bolj pa z madžarskimi in čehoslovanskimi industrijami, zelo neugodne. Madžarske industrije iz okolice Budimpešte, Temešvara itd. imajo krajšo pot za dovoz konkurenčnih izdelkov v Vojvodino, tako da vključ avtonomni uvozni carini, ki jo morajo sedaj Madžari za svoje izdelke plačevati pri uvozu v našo državo, uspešno pridobivajo na odjemalcih v Vojvodini in Srbiji.

Poleg tarifne difference, ki nastaja že vsled tega, da je madžarska valuta mnogo nižja kot naša dinarska valuta, so stalne prometne omejitve odnosno prometna blokada preko Zagreba in Siska za prevoz blaga iz Slovenije v Vojvodino očitne položaj tako, da grozi našim industrijam popolna izguba teh najvažnejših tržišč. Te konkurenčne industrije pa imajo vedno prost dovoz blaga v našo državo, ker na omrežju sabotške direkcije ni prometnih omejitev, in ako bi jim tudi grozil kak prometni zastoj na železnici, imajo vedno po Donavi odprto prosto vodno pot ter lahko v smeri po vodi navzdol poceni odpremi svoje izdelke v ogromnih množinah v našo državo. Uvidevajoč pomen naših tržišč za njih industrijo, ki se nahaja v veliki krizi, so na spreten način osnovali tovarniška skladišča, da bi mogli tem uspešnejše konkurirati naši industriji. Že sedaj vpliva ta konkurenca zelo kritično na naša podjetja, ki ležijo ekscentrično k svojim glavnim tržiščem, položaj pa se bo le še poslabšal, ko stopimo z Madžarsko v pogodbeno slajje, kar se lahko zgodi v najkrajšem času, in ko se bo za vse te izdelke plačevala samo minimalna uvozna carinska tarifa.

Naloga naše prometne in tarifne politike je, da ščiti domače delo in

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

»Videli bomo, ko odslužiš štiritredensko dobro preizkušnjo. Po tem času bom govoril s teboj glede tvojega zaslužka. — Prenočišče si lahko poiščeš pri Löbel-u Pinkus-u tu na oglu, da vem, kje te lahko najdem.« Po teh besedah odpre Ehrenthal vrata in zakliče: »Žena, Bernard, Rozalija, pridite ven.« Vrata dveh sob in kuhinje se odpro in prikaže se rodbina gospodarjeva za njo pa zvedava kuharica.

Madame Ehrenthal, oblečena v črno svilo, je bila ženska polnih udov, z močnimi obrvi in črnimi lasmi. Stela se je še vedno lepim in hotela ugajati moškim. In ugajala je tudi, vsaj kakor so trdili razni mladi gospodje, ki so prihajali v hišo v svrhu sklepanja kupčij z gospodom Ehrenthalom. — Njena hči pa je bila v resnici krasotica, velike, plemenite postave, blestečih oči, čiste polti in le malo zakrivljenega nosu. — Toda kako je prišel sin v to družino? Bil je skoro majhen, bledega, nagubanega obraza in sključene postave. Da je bil še mladenič, so pričala samo njegova usta in njegov jasni pogled. Tudi je bil malo-

marnejše oblečen, kakor bi se spodobilo sinu gospoda Ehrenthala.

Družina in lizig se molče spogledajo; dočim pripomni gosp. Ehrenthal s samozavestnim glasom: »To je lizig; sprejel sem ga k nam v službo.« Bistro oko lizigovo je v tem hipu pazljivo motrilo izraz na obličjih svojih bodočih zapovedovalcev; ni mu ušel dostojanstvenoponosni pogled materin, zaničljivi pogled hčerkin in razmišljeno oko sinovo. Na mestu je sklenil, obnašati se napram materi zelo, zelo podložno, v hčerko se hoče zaljubiti, Bernardove čevlje slabo čistiti in pri krtačenju njegove obleke pregledati žepe, ni-li po malomarnosti lastnika ostalo kaj v njih.

Po tej predstavi izjavi gospod Ehrenthal, da lahko lizig odide in naj se drugo jutro ob šestih javi v hiši; nato se vrata pred mladeničem zapro. Bodoči trgovec je bil očitno zadovoljen s svojo kupčijo, kajti z zadovoljnim smehljajem na ustnih je stopal po stopnicah navzdol in mirno korakal s culico pod ramo proti krčmi, ki mu jo je nakažal gospodar.

Löbel Pinkus je bil hišni posestnik in se je obenem bavil s prodajo žganja na drobno. Pri tem je tako udobno živel, da so si njegovi sosedi ubijali glave z razmišljanjem, odkod dobiva toliko dohodkov, da si privoščijo lahko vsak dan najdražjo

gos in da se more njegova žena lišpati z zlatnino in dragimi kameni; bilo je namreč očitno, da mu trgovina z žganjem ne more toliko nositi, dasi je imel vedno dosti gostov. Toda očitati mu ni mogel nihče ničesar slabega. Plačeval je redno svoje davke in veljal je kot prijatelj, da celo kot zaupnik varnostnih oblasti. Stražniki so radi pohajali mimogrede v njegovo prodajalno na kozarček likerja, za katerega ni nikoli hotel denarja sprejeti. — V prvem nadstropju svoje hiše je vzdrževal tiho prenočišče, ki so ga posečali večinoma možje krivonosega rodu, ubožni skromni krošnjariji, ki so prihajali pozno zvečer in izginjali zopet rano zjutraj. Hišni gospodar ni bil toliko radoveden, da bi pregledoval njih potne liste, in zahteval je od njih tudi le malenkostno odškodnino za prenočišče. Razen teh gostov so se pojavljali od časa do časa še drugi neredno kakor kometi, vsake starosti, spola in vere, ki so se pogajali z gospodarjem v največji tišini in niso mogli prenašati, da bi kdo v bližini njihovega obraza užgal luč. Stalni gostje Pinkusovi so imeli sicer v tej posebnosti svoja mnenja, toda ni se jim zdelo umestno, da bi izgubljali glede tega dosti besed.

Mladi lizig je bil že prej večkrat v tej hiši in zato ga ni stalo dosti truda, najti v temi umazane stop-

nice ter se splaziti po njih v prvo nadstropje. Tam odpre s sunkom težka hrastova vrata in vstopi v velik prostor, ki je zavzemal skoraj celo dolžino hiše. V sredi je stala stara miza s slabo oljnatu svetilko, okrog nje par stolov. Nasproti vratom so bile pravokotno na zid postavljene povprečne lesene stene, ki so tvorile več razpredelkov, namenjenih prenočevalcem za shrambo oblek. — Ker je bilo že pozno, ni lizig nameraval več oditi iz hiše. Da bi si prenal dolčas, začne s tresenjem in trkanjem preiskovati lesene stene. Z začudenjem dožene da je tudi zadnja stena zgrajena iz lesa, in da votlo doni, ako se potrka na njo. Ker bi se moral nahajati na tej strani zid, ki naj bi ločil hišo od sosednjega poslopja, se mu je zdel ta votli glas nenaraven. Ravno se je pripravil, da bi natančneje pregledal steno, se-li ne nahaja v njej kaka razpoklina, s pomočjo katere bi razrešil uganko, kar zasliši za seboj neki neprijazen glas, ki ga opozori, naj ne kali nočnega miru. Ozre se in opazi v drugem kotu ležati na slamnici nekega gališkega trgovca, zavitega v kaftan. Ker torej ni bil več sam, je moral za danes premagati svojo radovednost. V temi si poišče ležišče, potegne iz žepa kosček suhega kruha, ki ga mirno povzije ter slednjič zaspi, odti s svojim starim jopičem.

domačo produkcijo in da ohrani posebno pri nas v alpskih krajih vso obstoječo industrijo, ki izkorišča vodne sile. Zato je nujno potrebno, da se za industrijo v Sloveniji, kakor tudi za glavne trgovske predmete, ki jih izmenjujemo, odnosno dovažamo iz vzhodnih pokrajin, vzpostavijo smerne tarife, ki bi omogočevale, odnosno olajševale konkurenco naše industrije z madžarsko, avstrijsko in čehoslovaško industrijo. Ena takih smernih tarif bi morala obsegati pošlate v Sloveniji v prometu s postajami, ki ležijo vzhodno od Broda na omrežju subotičko-beograjske in sarajevske direkcije.

Baza teh tarif bi morala biti povprečna konkurenca s sedaj veljavnimi tarifi za konkurenčne predmete iz Madžarske, predvsem iz okolice Budimpešte, iz Nižje Avstrijske in iz Bratislave, odnosno za vodni prevoz po prekladalnih tarifah iz Regensburga, Deggendorfa in Passau-a. Ako se vprašanje južne železnice reši sedaj pri definitivnem sporazumu tako, da bi se s prevzelem južne železnice v najem od strani države vpeljala v celo omrežje državnih in južne železnice enotna kilometraža in vsled tega tudi nelomljeno računarski tarif, bi se situacija štajerske industrije mnogo zboljšala in bi bila vzpostavitev take smerne tarife tudi znatno olajšana.

Krošnjarstvo.

(Nadaljevanje.)

Zgornji momenti so imeli tudi v resnici za posledico v nekaterih pokrajinah prepoved krošnjarjenja, pri nas pa njega omejitve.

Ta omejitev pa je izzvala takoj viharne proteste, posebno iz kočevskega političnega okraja, kjer se cele vasi in cele generacije od nekdanj pečajo s krošnjarjenjem. V gotovem oziru so ti protesti razumljivi in kolikor toliko opravičljivi, kajti kočevska zemlja je nerodovitna in po večini ne nosi zadostnega donosa za preživljanje. Tovaren in drugih večjih industrijskih podjetij ni, vsled česar je možnost dela zelo omejena ali pa je sploh ni. Zato so si ljudje že od nekdanj pomagali na ta način, da so posebno v zimskih mesecih, ko ni doma poljskega dela, po svetu krošnjarili in si s tem nekaj prislužili. Naravno je, da bi jih odtegnitev te pridobitne možnosti hudo zadela. Velja pa to le za starejše ljudi, ki ne znajo in se tudi ne morejo več naučiti kakšnega obrta, in za poročence, ki se težko ločijo za del časa od rodbin, dočim mladih ljudi nič ne zadržuje, da si poiščejo zaslužka drugje, n. pr. v tovarnah, pri sezonskih delih in po raznih službah. To se deloma tudi zgodi (n. pr. kočevski delavci po hrvaških šumah), vendar je razpoložljivi rezervar delavnih moči le premalo izčrpan. S tega vidika izhaja tudi vlada, ki prehodno omejuje krošnjarjenje razen na vojne invalide, ki so vsled težkih poškodb nezmožni za vsako delo in bi sicer padli v breme občini ali pa morali beračiti, na starejše prebivalce siromašnih krajev, katerim je bilo krošnjarjenje že od nekdanj bistven vir dohodka in katerim bi do priložitosti drugega zaslužka odtegnitev teh dohodkov pomenilo ogroženje ali uničenje eksistence. Na to, menimo edino pravilno stališče, pa nočejo pristati mnogi mladi ljudje, ki reflektirajo zase krošnjarsko pravico, kakršno so imeli njihovi očeli in dedi, bodisi iz konservativnosti, bodisi vsled bojazni do dela in nagona po pohajkovanju in lahkem zaslužku.

Da bo razvidna pomembnost krošnjarstva in potreba dosedanje omejitve, kakor tudi nadaljnjih korakov, prinašamo statistiko krošnjarstva za leta 1920., 1921. in 1922.

Statistika za leto 1920.

Ta statistika nam kaže, da je bilo leta 1920. v Sloveniji na novo izdanih 66 krošnjarskih knjižic, 265 knjižicam je bila podaljšana veljav-

nost in v 199 primerih so bile krošnjarske knjižice vidirane ob prehodu krošnjarjev iz enega političnega okraja v drugega, oziroma ob prihodu tujih krošnjarjev v Slovenijo. Slučajev uradnega poslovanja je bilo torej 530. To pa še nikakor ne pomeni števila upravičenih krošnjarjev, temveč se da drugo le sklepati iz prvega. Točna evidenca krošnjarjev je vsled njih mobilnosti in številnosti v krošnjarskih zadevah poslujočih političnih oblastev (decentralizacija) sicer mogoča, pa bi pomenila precejšnjo obtežitev upravnih oblastev in je vsled tega za enkrat neizvedljiva. Število na novo izdanih in v veljavnosti podaljšanih krošnjarskih knjižic ($66 + 265 = 331$) se pač krije s številom posestnikov teh knjižic, ne more pa se istotako reči, da odgovarja 199 vizumom v krošnjarskih knjižicah 199 krošnjarjev. Kajti treba je računati s tem, da se krošnjar zelo pogosto ne omeji na en politični okraj, temveč da potuje iz enega kraja v drugega, pri čemur si mora v novem okraju pustiti vidirati svojo knjižico, tako da utegne izkazovati ena knjižica več vizumov. Od 199 vizumov jih je bilo 63 danih domačinom, 136 tujcem (t. j. osebam, ki niso pristojne v Slovenijo). Če se primerja število 63 s prejšnjim številom 331, od katerega je odštei 18 (nedomačinom izdane, oziroma v veljavnosti podaljšane krošnjarske knjižice), vidimo, da se kvečjemu ena petina domačih krošnjarjev ni držala enega okraja. Teh 63 vizumov se popolnoma krije s 331 knjižicami, odnosno je z njimi v verjetnem razmerju. Če pa vzamemo zgornje merilo ($\frac{1}{5}$) tudi za vizume tujih krošnjarjev, najdemo, da predstavlja število 136 prilično 80–100 tujih krošnjarjev, pri čemur smatramo, da je njihova mobilnost večja od one domačinov.

Vseh upravičenih krošnjarjev je bilo torej to leto v Sloveniji okrog 410 do 431, od teh 313 domačinov in 98 do 118 tujcev. K domačinom bi bilo prištei še one, ki so le v enem okraju krošnjarili na podlagi še veljavnega dovoljenja iz prejšnjega leta in niso v tem letu prosili za njegovo podaljšanje.

Po spolu so bile osebe krošnjarjev, na katere se je nanašalo 530 slučajev uradnega poslovanja, v 478 primerih moški in v 52 primerih ženske (po zgornji kalkulaciji s povprečnim številom 420 krošnjarjev, 379 moških in 41 žensk). V 57 slučajih so bile osebe stare manj kot 30 let, v 141 med 30. in 40. letom, v 189 med 40. in 50. letom, v 83 slučajih med 50. in 60. letom in v 60 slučajih nad 60 let (45–112–149–66–48). Po razpoložljivem izkazu, v katerem manjkajo tozadevni podatki iz dveh okrajev, gre v 64 slučajih za samce in v 366 za poročene in vdovce (51–298). Tudi ti podatki so interesantni. Število žensk je sicer v primeri s številom moških več kot desetkrat manjše od tega, vendar je treba pomisliti, da je krošnjarstvo za ženske lahko nevarno v pravem oziru, da se namreč zavržejo in prostituirajo. Tudi pomeni za rodbinsko mater zanemarjanje svojih otrok. Pomenljivo veliko je število mladih ljudi pod 30. letom in med 30. in 40. leti (57–141, odnosno 45–112), od katerih je 64 (51) samcev, ki bi si lahko preskrbeli drugičen zaslužek in katerim je krošnjarjenje le v kvar, ker jih navadi na pohajkovanje in odluji deli. Ti (198 odnosno 167) in vsaj še onih 189 (149) med 40. in 50. letom, skupno 387 (316), pomenijo izgubo več sto delavnih moči.

Največ krošnjarjev izkazuje kočevski okraj (176 domačinov in 1 tuja = 177), kateremu slede okraji: Črnomelj (37 + 10 = 47), Kranj (37 + 2 = 39; tu je največ žensk in sicer 26), Ptuj okolica (38, samih tujcev), Maribor okolica (14 + 20 = 34) in Celje okolica (20 + 13 = 33). V okrajih Logatec, Ptuj mesto, Konjice, Mozirje in Murska Sobota glasom izkaza ni bilo krošnjarjev.

Kot predmet krošnjarjenja nam izkazuje statistika v prvi vrsti galanterijo in drobnarijo, manufakturo,

krojno blago, konfekcijo, čevlje ter klobuke in slamnike, v redkejših slučajih porcelan, dežnike, domače platno, semena in južno sadje, v posrednih primerih modno blago, plečnine, čipke, ročna dela, krtače, lonce, kleparske izdelke, rezbarije, žeblje in krušne izdelke.

(Dalje sledi.)

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220. Nakup gozdov. Prodaja vsakovrsnega lesa.

Narodno gospodarske zadeve. Carina.

Omejitev carine prostega uvoza potrebščin za industrije in obrtnike. Trg. in obrt. zbornica opozarja vse industrije in obrtnike na novi razpis Generalne direkcije carin št. 5521 z dne 31. januarja t. l., s katerim se znatno omejuje določbe navedbe j. C. bro 61.602 z dne 23. septembra 1923 o carine prostem uvozu potrebščin za industrijo in obrt. — Po novi naredbi smejo carinarice na podlagi predloženih uverenj prosto odpremiti samo predmete, ki so obseženi v točki 1. in 2. naredbe C. broj 61.602. Ti predmeti so parni kotli z vso pripravo za stalne in premične parne stroje ter vsi stroji in vsi motorji, ki se gibljejo s kakršnokoli silo, in njih deli. — Za uvoz vseh ostalih predmetov iz prvega poglavja točka 3, 4, 5, 6 in 7 ter iz drugega poglavja točka 1, 2, 3 in 4 se bo od sedaj naprej za carine prosti uvoz zahlevalo predhodno odobrenje Generalne direkcije carin v Beogradu. Pod te točke spadajo transmisije, transformatorji, akumulatorji, električne cevi in kabli, aparati in orodje za industrijo, kmetijstvo in obrt, sesalke in mostne tehnice, mazilna olja, plinovo olje, nafta in bencin, premog, dalje stavbeni material, inštalacijski material, pomožni kemični material in surovine za predelavo. Glede vseh teh predmetov se morajo interesi obrtni potom pristojne carinarice, kjer nameravajo izvršiti carinjenje, s prošnjo na Generalno direkcijo carine. Prošnji je priložiti: 1. predpisano potrdilo pristojne trgovske zbornice, 2. uverjenje V. oddelka ministrstva trgovine in industrije v primeru, da se uvažajo predmeti iz drugega poglavja naredbe C. broj 61.602, ter 3. originalne fakture z navedbo, v kakšno svrhu se namerava uporabiti uvažane predmete. — Za uvoz polizdelkov iz točke 5. drugega poglavja veljajo še nadalje dosedanje predpisi.

Denarstvo.

Pravilnik o denarnem sprejemanju pri poštnih uradih. Ministrski svet je odredil za sprejemanje denarja pri poštnih uradih sledeče predpise: Načelno morajo sprejemati pošte v prometu s prehodnim, to je zasebnim, kontokorentni denar, ki izvira iz poštno-nakazniškega, poštnohranilničnega in poštnočekovnega obrača, brez omejitve vse vrste nepoškodovanega, neobraljenega denarja kraljevine SHS, ki so v obratu. Izjema od tega pravila so samo bankovci po Din 1—, —50 in —25, od katerih pošte niso dolžne sprejemati ob enem plačilu: več nego 50 Din po Din 1—, več nego 25 Din po Din —50 in več nego 10 Din po Din —25; prav tako ni stranka dolžna sprejeti od pošte nankrat več večjih vsot teh bankovcev, nego je zgoraj navedeno. Samo glavna državna blagajna sprejema neomejene količine teh bankovcev. Kovanega denarja niso stranke dolžne sprejemati od pošte: po Din 1— preko 50 Din; po Din —50 preko 25 Din; po Din —25 preko 20 Din; po Din —10 preko 10 dinarjev; po Din —0 preko 5 Din. — Bankovci, pri katerih je kaj odtrganega ali pa so poškodovani, se ne smejo sprejemati. — Take bankovce more stranka zamenjati samo pri Narodni banki.

Statistika poštno-čekovnega prometa za mesec januar 1923: Vlog je bilo 162.881 v znesku Din 273.745.283-87, od tega v kliringu 4338 v znesku dinarjev 68.525.982-19, vplačano pri naši blagajni 873 v znesku Din 12.155.201-88. — Izplačil je bilo 67.964 v znesku dinarjev 277.828.222-72, od tega v kliringu

Davki.

Razglas! V smislu člena 36 B IV št. 11 zakona o proračunskih dvanajstlinah z dne 27. junija 1921 Služb. Novine br. 154, Uradni list št. 90/240 iz leta 1921 se s tem javno razglašča, da je odmera spodaj navedenih davkov izvršena in bodo v času od 1. februarja 1923 do vštelega 15. februarja 1923 pri pristojnem davčnem uradu na Brdu — odnosno pri davčnem uradu v Kamniku in tudi pri vseh županstvih političnega okraja Kamnik — izvzemši le županstvo Lukovica in Kamnik, ki sta na sedežu davčnih uradov — razgrnjeni na vpogled le doličnim obdavčencem — sledeči odmerni ali predpisni izkazi: 1.) Odmerni izkaz o hišni najmarini za davčno leto 1923. 2.) Predpisni izkaz o dohodnini za davčno leto 1922. Obdačenec ima pravico vpogledati le ono svojo osebo zadevajočo davčno predpisno postavko, glede drugih obdačencev pa le takrat, če se izkaže s pooblastilom doličnega drugega obdačenca. Določbe § 2, četrti odstavek zakona z dne 19. marca 1876 drž. zak. št. 28, ostanejo še nadalje neizpremenjene v veljavi in je vsak obdačenec upravičen lekom spodaj navedenega prizivnega roka, zahtevati pri davčnem okrajnem oblastvu podrobno odmero podlago. Vlogo za odmero podlago je kolekovali s kolekom za tri dinarje. V roku od 16. februarja 1923 do vštelega 2. marca 1923 lahko obdačenci zgoraj navedenih davkov vložijo pri davčnem okrajnem oblastvu v Kamniku priziv ali pritožbo proti odmeri zgoraj navedenih davkov. Priziv je kolekovali s kolekom za deset dinarjev. Predpis zgoraj navedenih davkov onim obdačencem, ki v ravno omenjenem prizivnem roku ne vložijo priziva, poslani z 2. marcem 1923 pravomočen, čeravno obdačenec ni dobil posebnega plačilnega naloga. Prekoračenje prizivnega roka se sme opravičiti samo v primerih § 286 zakona o osebnih davkih. — Davčno okrajno oblastvo v Kamniku.

Promet.

Prometne izpremembe. Sprejemanje in odpošiljanje brzovozne in sporovozne necarinske robe v vozovnih nakladah za Brod loko ter za Bosanski Brod loko in tranzit je pričnši 13. februarja t. l. do nadaljnjega ukinjeno. Izjeme: živo blago, strogo vojaške pošiljke in režijske pošiljke. Ravnotako so prepovedane reekspedicije iz vseh postaj za navedene zaprte relacije. Do vključno 12. februarja t. l. sprejete pošiljke se iztečejo.

Dobava, prodaja.

Dobava mesa. Pri identituri Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 20. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne pri komandi vojnega okraja v Celju ter pri komandi mesta v Slovenski Bistrici pa dne 21. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne ustmena ofertalna licitacija glede dobave mesa za potrebe garnizij Ljubljana, odnosno Celje in Slovenska Bistrica. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava sirkovih metelj. Pri ravnanstvu drž. železnice v Subotici se bo vršila 26. febr. t. l. ofertalna licitacija glede dobave 3000 sirkovih metelj. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava kotlov za vojaške kuhinje. Pri divizijski intendaturi v Zagrebu (Gajeva ulica 30 a) se vrši dne 19. febr. ob 10. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave kotlov za vojaške kuhinje. Predmetni oglas je v pisarni trg. in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Wilhelma.
The Rex Co, Ljubljana.

Dobava dekstrina. Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se vrši 23. febr. pismena ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg dekstrina za lepljenje. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mehkega svinca. Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se bo vršila 23. febr. pismena ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg mehkega svinca. Predmetni oglas je v pisarni trg. in obrl. zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava delavskih oblek. Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se bo vršila 24. febr. ob 11. uri dopolne ofertalna licitacija glede 100 parov delavskih oblek iz nepremočljivega impregniranega platna za pralce kotlov. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mesa. Pri intendanturi komande Savske Divizijske Oblasti v Zagrebu, Gajeva ulica broj 30 a in pri komandi Vojnega Okruga v Varaždinu se bo vršila 17. februarja ob 10. uri dopolne ofertalna licitacija glede dobave mesa za garniziji Varaždin in Čakovec za mesec marec 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške Pzbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Društvo »Trgovska akademija« ima v petek, 16. februarja ob 19. uri v sejni dvorani Mesnega magistrata ljubljanskega svoj ustanovni občni zbor. — Namen društva je, zgraditi v Ljubljani poslopje za Trgovsko akademijo, skrbeti za sredstva, da se opremi ta zavod s potrebnimi učili in didaktičnimi pripomočki, kakor laboratoriji in knjižnico, dajali slušateljem zavoda šludij-

ske in ekskurzijske podpore ter delovali na to, da je uredba zavoda čim popolnejša in v kar najboljšem skladu z zahtevami modernega trgovskega učilišča.

Razno.

Tožbe na sodišče delavskega zavarovanja. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja: Delavci in namščenci, ki utrpel obratne ne-zgode, katere imajo za posledico več kakor 10 % izgubo zmožnosti za delo, imajo pravico do nezgodnih rent, katerih višino določa ravnateljstvo, odnosno rentni odbor okrožnega urada. Na podlagi te odločbe izda okrožni urad ponesrečenim zavarovancem odloke o odškodnini. Proti tem odlokom je v roku 15 dni dopustna kolka prosta pritožba na sodišče delav-

skega zavarovanja, v kateri morajo biti poudarjene one točke odloka, proti katerim je tožba naperjena. V večini slučajev bo tožba mogla biti naperjena le proti preizkušni odmerjeni letnemu zaslužku ali pa proti preizkušni izgubljeni zmožnosti za delo. Ker zakon o zavarovanju delavcev za omenjene tožbe ne zahteva nikakih formalnosti in zadošča zanje naveden dopis, more tako tožbo sestaviti in vložiti vsaka ponesrečena oseba sama, ne da bi iskala pravne pomoči drugod. Na ta način se ponesrečenec izogne nevarnosti povrnitve nastalih stroškov za sodni postopek, katere predvideva § 168. zakona o zavarovanju delavcev, ki pravi, da stroške za pravnega zastopnika plača vselej stranka, ki izgubi pravdo. Pri tej priliki se ponovno opozarja, da so vsi dopisi, vloge in priloge, ki so v zvezi z delavskim zavarovanjem, poštnine in kolka proste.

Najboljše peči sedanjosti so emajlirane

LUC-ove PEČI

Glavna zalog, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. Vidic & Komp.

trgovina stavbnega materiala

Prešernova ulica LJUBLJANA Prešernova ulica

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezene, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

J. BALOH

galanterija, drobnarije, papir, pletarski izdelki

Na debelo in drobno

MARIBOR, Grajski trg 3

Prodajam tritonski

TOVORNI AUTO

Sauer v najboljšem stanju. Primeren za prevažanje lesa, do 5 m dolgega. Cena ugodna. Naslov se izve v uredništvu »Trgovskega lista«, v Ljubljani.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko

in deželne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

EN-GROS!

EN-GROS!

Galanterija, drobno in norimberško blago, nogavice, trakovi, vezene ter bombaži.

GASPARI & FANINGER

MARIBOR, Aleksandrova cesta 48.

EN-GROS!

EN-GROS!

Čebula

domača, garantirano zdrava in debela v vrečah po 50 kg brutto za netto 1 kg Din 4.—

Priporočamo se za cenjena naročila

Hmelak i drug, Maribor

Slomškov trg štev. 6.

Poslovne knjige

kupite najceneje pri tvrdki

LINEA

lovniška zalog

Alfonz Škof

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

(nasproti protestantske cerkve)

Špecialna naročila raznih journalov itd. dobavi v najkrajšem času.

Za trgovce znaten popust.

Inserati v »Trgovskem listu« imajo največji uspeh.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno I. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. centrala v Ljubljani,

Miklošičeva cesta 15./II.

Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena l. 1900 Delniška glavica in rezervni zakladi cca K 150.000.000.— Ustanovljena l. 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana. — Telefon št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. □ Obrestuje vloge najugodnejše. □ Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.